

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl., ako zadene na ta dan peaznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXIX.

V Ljubljani, 9. mal. travna 1886.

List 15.

Govor

ob priliki posvečenja novega altarja v franč. cerkvi v N. M. 1886.

*Altar napravi... in preveči ga s najčistejšim slatom.
2. Moz. 30, 1, 3.*

Vendar je tu tako dolgo pričakovani dan! Tako je zdihnil pač že marsikdo, ki ljubi tukajšnjo prijazno cerkvico. Znano mi je, kako se je popraševalo, kedaj se bode postavil novi altar, ko se je bil lansko leto odpravil prejšnji lesen. Delalo se je pridno. Prišla so krasna barvana okna; prišel je malar ter oslikal obok nad altarjem: pričakovanje je bilo še bolj živo. — Prišel je lansko poletje oltar — miza — ktero so posvetili, kakor Vam je dobro znano, 4. sept. milgsp. knez in škof z velikimi slovesnostmi. — Komu pač ni ta dan v veselem spominu? — Sedaj se je smela zopet opravljati sv. maša na velicem altarju. Mnogi so mislili, da je to že ves altar; — in ako bi bilo tako, ne bil bi slab. Ali ko se je povedalo, da pride še kamnit tabernakelj in drugo orodje altarjevo z lepimi podobami — je postalo zanimanje še večje, — kazali so to obilni darovi za altar! — In danes, preljubi, vidite delo dovršeno pred seboj v vsej krasoti. Altar — altarna plošča, kar je prav za prav pravi altar naš, kajti na njej se opravlja najsvetejša daritev, je že posvečen. Milostljivi prošt bodo danes blagoslovili še tabernakelj in pa podobne altarjeve, in potem se bode opravila na njem slovesna sv. maša.

Povabljen sem, naj vam spregovorim danes nekaj besedi pri tej lepi slovesnosti. Pa o čem naj govorim? — Pač ne najdem bolj primerne, nego ako vam povem kaj več o tem, zaradi česar smo se tukaj zbrali — o altarju. Spregovoril vam bodem torej nekoliko

o daritvi in altarju, na katerem se opravlja.

Bog najviši je vsotvaril vse iz nič; vsotvaril je tudi človeka ter mu dal prekrasne darove: um in prosto voljo. Vse mora služiti stvarniku in sicer, kar nima razuma — siloma po nespremenljivih zakonih; človek pa mu ima služiti prostovoljno, ker je pametna stvar. Pa kako tudi ne? vsaj je vse, kar človek je in kar ima, le dar božje neskončne ljubezni. Dolžnost je človeku, da se dá Bogu z vsem, kar je in kar ima; kadar pa dela to, pravimo, da daruje.

Tako popolnoma stvarniku vdati se bi bila morala že Adam in Eva; — toda dala sta se satanu zapeljati, odrekla sta Gospodu dolžni dar — sv. pokorščino. S tem pa sta zgubila vse čeznatorne darove — zlasti milost in prijaznost božjo. Zastonj bi bil sedaj vsak vnanji dar sam ob sebi, ker Bogu je človek odrekel pokorščino svojega duha. Kaj naj koristi daritev brez svetosti duše?

Toda človek se čuti po natornem nagibu od Boga popolnoma odvisnega: sili ga nekaka notranja moč, sebe in vse svoje Bogu darovati. A zveza s stvarnikom je bila pretergana; zato je bilo vse to brezvapešno. Pa glejte božjo ljubezen — precej v raju je obljubil stvarnik pomoč odrešenika, ki ima spraviti človeka po bridki svoji smerti z razžaljenim Bogom. „Tako je Bog ljubil svet...“ Jan. 3, 16. Pri njem in v njem je bila toraj pomoč; upanje vanj je bila ubozim ljudem tolažba v serce; — in darovali so tudi po svojem padcu. Darovala sta perva sinova Adamova, daroval je Noe stopivši iz barke, daroval Abraham, darovali so preroki — z eno besedo: darovali so vsi otroci Adamovi — celo tisti, ki so zgubili pravega Boga ter molili malike. — Izrael-skemu ljudstvu pa je Bog sam zapovedal daritve; določil natančno, kaj in kje naj se daruje.

Bile so pa te daritve dvojne: kervave in nekervave. Kervave se zovejo tiste, pri katerih je tekla kerv, ko so se mu darovali junci, ovce, golobi itd., nekervave pa, pri katerih se ni prilivala kerv, ko se mu je darovalo žito, vino, olje itd.

Te daritve, po Bogu samem ukazane, so bile jako različne in mnogoštevilne. Opravljale so se iz čveternega pamena. Toda same po sebi niso mogle izbrisati groznega zadolženja pred Bogom, kajti kako bi pametnega človeka opravičila kerv kozlov in juncev? Heb. 10, 4. Gospod jih je sprejemal le, ker so bile predpoda daritve odrešenikove, — ker so kazale obljubljenega izveličarja in njegovo kervavo smert za rod človeški, ker so vterjevale vero in upanje v njegovo zasluženje. To je bilo pred vsem potrebno.

Darovati je moral človek kaj svojega; dotična reč se je darovala s tem, da se je uničila. Tako je spoznal darovalec, da je Bog res Gospod vseh reči, Gospod bistva v vsem stvarjenju; — s kervavimi je pa darovalec spoznaval, da je on sam zaslužil smert, da pa daje Bogu mesto sebe kaj družega zaupaja, da bo vsa mogočna sprejel podarjeno zavolj daritve Odrešenikove, katero kaže v podobi.

Edino prava daritev namreč, ki nas je res spravila z Bogom, je smert Jezusa Kristusa na križu. On je Jagnje, ki je bilo po besedah sv. pisma zaklano od začetka sveta. (Apoc. 13, 8.) Z neskončno pokorščino, s katero je dal samega sebe v sramotno smert na križu, je doveršil popolno daritev za naše grehe. Bil pa je darujoč duhoven ob enem daritev. Po njem se je spolnilo, kar je kazal v podobah stari zakon.

Toda, kako dobivamo dobiček iz te daritve rešiteljeve? kako se je vdeležujemo? Neskončna ljubezen Jezusova je našla sredstvo, pomoček, da nam je to mogoče. Poskerbel je pri zadnji večerji, da se njegova daritev ponavlja do konca sveta s tem, da se v podobah kruha in vina resnično daruje za nas pri sv. maši. Storil je to najprej on sam, pa dal isto oblast tudi svojim apostelnim in njihovim naslednikom. Pri sv. maši se torej ponavlja ravno tista daritev, ki se je nekdanj opravila na sv. križu.

Kjer pa je ta daritev, ondi je tudi altar — kraj, kjer se verši presv. opravilo. Oltar je bil vsigdar nekoliko vzvišen kraj, na katerega se je položila daritev ter končala Bogu v čast. Stem, da je človek napravil altar nad zemljo povzdignjen, je tako rekoč kakor z roko Bogu podal svoj dar. — Altarje kakor daritve nahajamo pri vseh narodih, v vseh časih. Pričuje nam to sv. pismo: Kajn, Abel, Noe so zidali altarje Vsegamogočnemu, isto je storil Abraham, David, Elija in drugi preroki. Po Mojzesu je Bog natanko zapovedal, kakov altar naj se mu napravi, kakor nam pričuje druga Mojzsova knjiga. — Naš pravi altar pa je tudi vzvišen kraj — kamor so povzdignili Gospoda, sv. križ. Tu se je darovala pravna daritev za grehe sveta. Ali nekervavo ponavljanje svoje kervave daritve pa je Gospod postavil na mizi. Miza je bila torej prvi keršč. altar. Tako so tudi apostelnj v začetku spreminjevali kruh in vino na mizi. Zato sv. Pavel najsvetejšo daritev naravnost zove „mizo Gospodovo“. (I. Kor. 10, 21.) Še dandanes se kaže v Rimu miza, na kateri je daroval sv. Peter v hiši sv. Pudencija. — V prvih stoletjih so delali samo lesene altarje. Papež Silvester je dal okoli l. 315 prvi napraviti kamnit altar iz naj lepšega marmeljna. Pozneje pa je bilo zapovedano naravnost, da morajo biti altarji ali celoma iz kamna, ali pa vsaj verhna plošča, na kateri se preminja kruh in vino v telo in kri Gospodovo. — Kamen pomenja namreč Jezusa, katerega so zidavci judje zaverгли, pa je vendar postal vogeljni kamen, na katerem je zidana sv. Cerkev. (Djanj. ap. 4, 11.)

In tak prekrasen altar imamo tudi mi v tej cerkvi. Res veličastno delo — posvečeno, da se daruje na njem Vsegamogočnemu telo in kerv neomadeževanega Jagnjeta J. Kr. v spravo za grehe naše. —

Altar in vse krog tebe, kako je vse lepo! Da, kako krasna, si ti mala kapelica, v vseh svojih delih! Kako prilične, kako pomenjive, pravim, so podobe, ki te krasijo!

Nad altarjem so blišči monštranca z Najsvetejšim: kaže ti, kdo da tu spodaj skrivnostno prebiva. Na desni vidite dobrega pastirja, ki tako ljubi svoje ovce, da je dal zanje svoje življenje, da jih nasituje in napaja s svojim lastnim mesom, s svojo lastno kervijo, — kar nam priča monštranca. — Na levi zagledate sv. Heleno s križem — svetnico, ki je našla križ, na katerem se je daroval dobri pastir. Govori nam tako rekoč: Glejte, kako nas ljubi, ne le, da je umerl za nas, marveč zapustil nam je v spomin in hrano celo samega sebe v podobah kruha in vina. Zraven nje je naslikan Mojzes, veliki prerok in postavodajalec — jasna predpoda Zveličarjeva, ki je govoril poslavljaje se pred smertjo od svojega ljudstva: Preroka kakor mene vam bode obudil Gospod, njega poslušajte. (Deut. 18, 18.) Njemu

nasproti na desni se blišči mili obraz sv. Janeza Kerstn., ki je v puščavi pot pripravljaj Odrašeniku, ter s perstom pokazal na tega dobrega pastirja, rekoč: „Glejte Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta.“ (Jan. 1, 29.)

V prostorih sredi oboka vidite zopet štiri predpoda našega Zveličarja Jezusa Kristusa. In sicer imate pred monštranco „velicega duhovna judovskega. Na čelu ima hebrejsko zapisano: „Sveto Gospodu (Exod. 39, 29.) — Bil je predpoda prvega velicega duhovna Jez. Krist., zlasti pravni dan, ko je šel v presveto s kervijo zaklane živali ter napravil judovsko ljudstvo z Bogom; — kajti Jezus je res Sveti Gospodov, in on je napravil ne samo Judov, ampak ves rod človeški z Bogom, ne s kervijo zaklanega kozla, marveč s svojo lastno kervijo. — Zraven vel. duhovna imate Izraelce, ki jedó velikonočno jagnje. To jagnje je kazalo pravo jagnje Jezusa, kteremu niso zlomili nobene kosti, ko je bil zaklan na križu za spravo sveta! — Dalje vidite, kako Abraham hoče darovati svojega sina Izaka. Izak je bil edini sin Abrahama, vse veselje, vse upanje očetu; sam je nesel na goro derva, na katerih je imel biti umorjen in sežgan: res, kako lepo je naznanjal edinorojenega Sina nebeškega Očeta. Vsaj je pričal o njem Bog sam: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje. (Mat. 17, 5.) Podoba Jezusova, pravim, je bil, ki je tudi nesel sramotni les križa na goro Kalvarijo, kjer je bil potem res umorjen. (Dalje nast.)

Križ — tolažilo grešniku.

Pred več desetletji je velika roparska derhal strah delala po velikem delu Indije.

Imela je sedež po brežinskih gorah ter se je skrivala po pečinskih jamah.

Življenje potnikov je bilo toraj v vedni nevarnosti. Večkrat se je pripetilo, da so se ti hudobneži skrivali med vejami košatih drevés, ob potu, od koder so bliskoma planili na memogredoče, jim uzeli njihovo premoženje, jih pretepli ter jih pol mrtve popustili.

Tej roparski četi na čelu bil je v tem času Keruba. Po svojih prešnjih delih je bil strah celi pokrajini. V njegovih rokah je bilo večkrat življenje 20 nedolžnih oseb, slabotnih žen, zapuščenih otrok. Pa v sredi njegovih grozovitost, ko je njegovo ime bilo še glasilo groze, je tudi tam rasla moč evropskega gospodovanja, in roparji so se na svojih odhodih na plen tresli pred vojaki, ki so bili poslani. Keruba sam je zapazil, kako so se nekteri branili, njega nadalje na njegovih ropih spremljevati; drugi, ki so bili do sedaj prederzni roparji, so mu odločno povedali, da hočejo nevarno rokodelstvo opustiti, zadnji ostanek se je pa razgubil. Načelnik sam se je nato brez pravega sklepa in brez poguma po zelo zmedeni goščavi klatil. Slednjič je prišel tako daleč, da ni vedel, s čim bi si lakoto utolažil. Pred človeškimi stanovanji moral se je skrivati, ker so ga zaverženca poznali. Poleg tega se mu je zbudila mučivna vest, katera ga je neprenehoma terla s kervavimi podobami njegove pretekle grozovitosti. Večkrat se mu je dozdevalo, kakor da bi v svojih nemirnih sanjah slišal vpitje ubogih žrtev, katere je hladnokervno moril. Dozdevalo se mu je, da vzdigajo proti njemu žugajoče roke, da ga bodo raztergali.

Tako preganjan od spomina na sramotna djanja, bežal je s kraja v kraj, ter je prišel iz okrajine, koder je tolovajil, v kraj, kjer je upal, da ne bo več znan.

Tu se je slednjič naselil, je dajal od priropanega premoženja obilno miloščine ter je preživel dolge noči

s tem, da je močil bogove svojega malikovanja. Svoje telo je terpinčil, si je nakladal težko pokoro, tako, da so prebivalci onega kraja mislili, da je to pobožen mož, kateri se je pri njih naselil. Tako preganja huda vest tudi nejevernika, kajti nihče ne ubeži pravici božji. Skazovali so mu pogani veliko čast, ker so se mu navadno le na kolenih bližali, če so prišli ga za svet prašat; pa njegova vest ni jenjala ga nadlegovati. Nič ni moglo oslabiti osti, ki ga je zbadala v spominu na zveršena huda dela, ga mučila noč in dan tako, da je komaj še zamogel molčati, kaj strašnega da ima na vesti. Pa strah pred smertjo je bil še večji v njem, kakor serčna britkost hude vesti. Tu se je spomnil sredstva, kar je bilo pri onih ljudstvih splošno znano, da namreč valovi reke Ganges zbrisejo vsako kervavo zadolženje. Brez pomude podá se na pot proti zelo oddaljeni reki. Sicer je sam kaj malo verjel na moč onega sredstva, pa kljub temu je sklenil poskusiti.

Bilo je neko nedeljo jutro; ko je prišel v veliko mesto, ter si je odmenil, ondi biti pri neki poganski svečanosti. Ko hodi po mestnih ulicah, zasliši neprevidoma glas, kateri zbudi njegovo pozornost. Bil je glas zvoná, kateri je naznanjal začetek keršanske božje službe. Radovedno popraša, kaj to pomeni, in odgovorilo se mu je na prašanje.

„Kaj so pa kristjanje?“ Nikoli ni kaj slišal o teh govoriti. Vendar gre proti strani, od katere je zvoniti slišal ter pride do krasnega poslopja. Ljudje se gnetejo v velikih množicah v prostrano cerkev in po kratkem obotavljanju se tudi Keruba prederzni vstopiti. Radovedno opazuje začetek božje službe.

Tedaj je stopil pridigar na leco ter napové besede reka: „Kri Jezusa Kristusa, Sina Božjega, nas je očistila vseh naših pregréh.“ Pri teh besedah je bilo roparjevo serce globoko pretreseno in sledil je vsaki besedi pridigarjevi z največjo pazljivostjo.

Zdelo se je, da je govornik zapazil radovednega poslušavca. Pripovedoval je toraj, kako je pekel pravična kazen za grehe, kako je pa Bog tudi v svoji neizmeri milosti nam dal pomočke, s katerimi se moremo rešiti. Dokazoval je, kako je usmiljeni Bog svojega edinorojenega Sina poslal, da je vse naše dolge na-se vzel, in kako je Bog na križnem lesu dobil kervavo poplačilo za naše grehe; kako da ima daritev Sina Božjega neizmerno veljavo, da zamore zbrisati vse grehe celega sveta, če bi bili še tako veliki. Tako se je Božji pravičnosti v neskončni meri zadostilo s tem, kar je Sin Božji za nas storil. In sedaj kliče vse k sebi, da se vdeležijo zelo bogatega zaklada njegovih zaslug, da se vdeležijo večnega življenja.

Pridiga je končana; poslušavci odhajajo iz Božje hiše. — Keruba ostane in sicer tako dolgo, da se tudi duhoven napravlja oditi. Sedaj pristopi k njemu, rekoč: — „Sahib (t. j. duhoven, misijonar) je-li vse to res, kar si govoril?“

„Gotovo“, odgovori misijonar, „zakaj Bog sam nam je rekel.“

„No tedaj, povej mi: ti si rekel, da kri vašega Boga zamore vse pregrehe zbrisati; zamore li zbrisati tudi roparjeve hudobije?“

„Da, tudi to zamore, ako ropar svoje hudobije obžaluje in veruje v Jezusa Kristusa, ker Bog sam je rekel, da vsak, kateri vanj veruje, bo dobil odpušanje grehov.“

„Dobro tedaj; pa povej mi, Sahib, ako je človek storil dva umora, meni li, da mu tudi tá moreta biti odpuščena?“

„Gotovo.“

„Če si je pa pet umorov nakopal?“ —

„Tudi še potem!“

Pa na primer: „nekdo naj bi bil deset nedolžnih živih poklal?“ praša Keruba poln britkosti.

„Bog zamore tudi te kervave dolge zbrisati.“

„Pa, recimo, da bi bilo dvajset umorov namesto deseterih?“

„Bog zamore celo tudi te odpustiti z ozirom na neskončno ljubezen in zasluge svojega Sina Jezusa Kristusa.“

„O, potem naj bo On moj Bog, Sahib!“ je vzkliknil Keruba, in temne oči so bile napolnjene s solzami, katere so se cedile na rujavo lice in na šetinasto roparjevo brado. „O Bog!“ ponavljal je večkrat, „usmili se nesrečneža, kateri je več ko dvajset nedolžnih bitij umoril. Sahib, bodeš li, tudi za mene pri svojem Bogu prosil?“

Misijonar stisne roparjeve roke v svoje, ga tolaži ter joka z njim, ko je skesani grešnik pravil, kar je njegovo dušo omadeževalo. Nobene svojih ostudnih hudobij ni zamolčal, temuč naslikal je po resnici grozno podobo svojega življenja. Pravil je, kako ga je vžigala vest s peklenškimi mukami in kako se je od tega časa zastoj trdil, da bi grozni peklec glas udušil.

„Zdaj,“ rekel je jokaje, „sem v resnici našel Jagnje Božje, katero, kakor si sam rekel, je moje in celega sveta grehe na se vzelo. In čutim res tu v sercu, da si resnico govoril! O Gospod Jezus Kristus, na tebe samega se zdaj zanašam; tebi izročim vse svoje bolečine, o odvzemi mi moje grehe!“

Ravno so se prikazali žarki jutranjega solnca iz temnih oblakov ter je razsvetljevalo cerkvene prizidke. Obsevalo je zelo ganljivi prizor. S solzami v očeh ves skesan je pokleknil divji tolovajski poglavar na strani pobožnega opata. Skupaj sta molila za odpušanje grehov njemu, ki je bil silovito ves potert. Nato je hudodeinik prejel zakrament sv. kersta, in vstal je — v miru. Snéto mu je bilo s serca težko breme. Veselje mu je žarilo z obraza in z njegovega pogleda dihal nebeški blagor.

Odrešenik Jezus Kristus je tudi njega odrešil in rešil obupanja.

Nato se je podal Keruba k svojim prijateljem ter je pripovedoval vse, kar je doživel. Vsi so stermeli nad njegovim govorjenjem in veliko jih je zahtevalo, da naj jih pelje k možu, kateri mu je tako čudovite reči storil. In kakor je Keruba poprej vse moči natezal, tovarišev za svoje roparstva si pridobivati, tako si je sedaj zvclil poklic k misijonarju voditi nesrečnih.

Sovražnikom in obrekovalcem papeža.

Cesar Napoleon I zasedel je francoski prestol, kot rešitelj ljudstev in zaščitnik papeža. Bil je srečen, tako dolgo, dokler ni sv. Očeta preganjal; pa pozneje je uzel papežu njegovo deželo, ali dedščino sv. Petra. Takrat stal je Napoleon I na verhuncu svoje moči; pa ni bilo dolgo in zgubil je prestol in krono, — umrl je poslednjič v pregnanstvu na otoku sv. Helene.

Napoleon III zasedel je francoski prestol, tudi on je bil takrat rešitelj ljudstva in zaščitnik papežev. Bil je srečen, dokler se ni papeža dotaknil. V dan, ko je papeža izdal kralju Viktorju Emanuelu, tisti dan, ko je francosko zastavo razvil v Rimu, dobili so Prusi prvo bitvo proti Francozom na Spihski gori pri Sarbrückenu. Za tem zgubil je Napoleon bitvo za bitvo,

zgubil je prestol in krono in — umrl je v pregnanstvu na nekem otoku pri Angleškem.

Poglejmo dalje: Napoleon I imel je sina, ki bi bil imel biti Napoleon II. Toda velika pregreha očetova je bila tudi nesreča za sina. — Napoleon II ni nikoli vladal, umrl je prav mlad, in sicer na tuji zemlji, na Dunaji v Avstriji.

Napoleon III imel je tudi sina, ki bi bil imel biti Napoleon IV; toda po pregrehi očetovi je bil tudi sin nesrečen. Tudi Napoleon IV ni nikoli vladal, živel je v pregnanstvu na Angleškem in je umrl tudi v cvetu svojih let na ptuji zemlji, umorjen od divjih Kafrov.

Tako so umerli štirje Napoleoni v pregnanstvu! — Dva izmed njih pregrešila sta se nad namestnikom Kristusovim, ki sta jih silno žalila in toraj zgubila prestol in kraljestvo. Njuna sinova nista nikoli zasedla prestola in umerla sta tudi na tujem.

To so resnice zgodovinske, ki ne potrebujejo učene razlage, temveč premišlujejo naj jih tudi tisti, ki čertijo, obrekujejo papeža in hudo zoper njega govoré.

Enciklike papeža Leona XIII v posnetku.

Časnik „Acta ordinis Minorum“ v Rimu je prinesel posnetek ali obseg okrožnic sedanjega papeža Leona XIII. Ti posnetki kažejo veliko delavnost, učenost in doslednost sv. Očeta v njegovem delu kot naj višjega pastirja sv. Cerkve. Naj torej tudi „Danica“ za svoje umne čitatelje naznani te posnetke.

I. Okrožnica vesoljna „Inscrutabili“ od 21. aprila 1878. — Le-ta obžaluje povodenj hujáv in nadlog, ktere povsod stiskajo človeško družbinstvo. — Razkriva vzroke teh hujáv, in kaže, da pomoč in zdravilo zoper vse to hudo se mora iskati v pokoršini in spoštovanji do sv. Cerkve in njenih zapovedi. (Tukaj je pač opomniti, da dolžnost vsih šolskih naprav in odgojišč je pred vaim pač ta, da morajo mladino navdihovati z večim spoštovanjem do cerkve, cerkvenih oséb, cerkvenih naprav in sploh do vere; brez tega se ne pospešuje omika ampak odgojajo se „mladi rudečkarji“, kteri so že zdaj kužljiva nadloga za človeštvo, v malem času pa bojo strašna šiba, kakor v Belgiji!) —

Ta okrožnica obnavlja pojasnovanja in oporekanja, dane od Pija IX zoper obsejanje svetnega posestva apostoljskega stola in teptanje pravic rimske Cerkve; ob enem pa tuči obsoja razbuhtujoče zmote. — Okrožnica čestita škofom zaradi prečudne edinosti toliko med seboj, kolikor z apostoljskim sedežem. — Omenja poslednjič naj lepše spričevala sinovske vdanosti, spoštovanja in hvalečnosti, ki jih dobiva precej v začetku svojega papeštva, in naznanja zato občutke svoje hvalečnosti.

II. Enciklika „Quod Apostolici muneris“ od 28. grudna 1878. — Le-tá govori o rudečkarških svojatih, ktere občinskemu družbinstvu protijo vedno večí nevarnosti. Kako jasno je modri Leon XIII pred 8 leti to previdil, kaže se posebno letos. To pričajo razdjanja v Belgiji, kjer so slepi rudečkarški delavci s pokončevanjem tovaren in družih delavnic sami seti kruh pojedli! To kažejo vriši na Francoskem, Laškem in drugod. — Enciklika našteva več rimskih papežev, ki so obsodili skrivne družbe, kadar so se na prvo prikazovale. Okrožnica le-tá odkriva skrivno in brezbožno rovanje rudečkarjev in pojasnuje njihove strupene viro in lastnosti. — Okrožnica kaže, kolike nesreče izvirajo od tod, ker se zatira vpljiv in oblast sv. Cerkve, ktera največ pripomore za popolnoma dobro vravnavo deželake vlade in za njeno ohranjenje. (Če kdo misli, da bi se bile tolike nezgode in nesreče veršile v naj večé žaljenje poštenih prebivalcev po mnogih deželah, ko bi bile

vlade deržale s papežem in ne z lažiliberalci, — tisti se silno moti. In kdo je pri tem kaj pridobil? Liberalci dostikrat še narmanj! Viktor-Emanuel in drugi, ki so s cerkvenim ropom na svoji vesti pred večnega Sodnika stopili, gotovo ne!) — Omenjena enciklika torej opominja vladarje in narode, da naj ne zaničujejo še nadalje preblagornega vpljiva svete Cerkve.

III. Enciklika „Aeterni Patris“ je od 4. vel. serpana 1879. — Ta okrožnica pojasnuje, da med tolikimi pošastnimi zmotami in pri tolikih nesrečah, ki tarejo in stiskajo ubogo človeštvo, je silno velike do tega, da se prav močno pospešujejo nauki zdravega in čverstega modroslovja po šolah. — Obsirno spričuje enciklika, kolike pripomočke so cerkveni očetje in učenički zajemali iz prave rabe modroslovja za brambo razodetega nauka. (Korist modre rabe modroslovja za občinstvo kažejo tudi govori naših postnih pridigarjev po raznih krajih in sedaj v ljubljanski stoljnici.) — Enciklika močno preslavlja nauk pervaka in učenika školastikov sv. Toma Akvinskega in z naj tehtnišimi dokazi poterjuje, kako silno koristen da je ta nauk. Zato opominja vse višji cerkvene pastirje katoliškega sveta, da naj zlato modrost slavnega Toma Akvinskega zopet vstanové in razširjajo v šolah.

IV. Okrožnica „Arcanum“ od 10. svečana 1880 obsirno obravnava katoliški nauk o keršanskem zakonu. — Čversto ovrača brezumne nauke tistih, kteri se péhajo keršanski zakon opleniti vsake svetosti in ga izmakniti spod oblasti sv. Cerkve. — Dalje dokazuje, kolike zla in nesreče so vzrokovali posvetni ali bogoskrunski zakoni, in kaj žugajo v prihodnje hudega storiti za vse človeško družbinstvo. — Naštevata tudi naj grozniše nesreče, ki izvirajo iz tega, ako se dajejo postave, ki dopusté zakonov razdiranje. — Modri papež „Lumen in coelo“ opominja vladarje, načelnike in poglavarje po ljudovladah, da naj skerbijo, svete postave o zakonu nežaljene ohraniti, pa da naj se poprijemajo pomoči, ki jo daje sv. Cerkev v odvernitev nesreč, ktere pretijo človeškemu družbinstvu. — Poslednjič škofom priporoča, naj se z vso skerblijivostjo prizadevajo, da se katoliški nauk o keršanskem zakonu cél in nepopačen ohrani, ter naj varujejo, da verniki ne bodo z zvijačnimi sklepi nasprotnikov v zmoto zapeljani.

V. Enciklika „Grande munus“ od 30. kimovca 1880 pripoveduje preslavne dela ss. Cirila in Metoda med slovenskimi narodi. — Pojasnuje, s koliko skerblijivostjo so se rimski papeži prizadevali, da pri teh narodih ohranijo versko svetost in občni blagor. — Sv. Oče razodevajo, kako silno jim je do tega, da to skerblijivost nadaljujejo in si z vso močjo prizadevajo, da se za narod Slovencev (v širšem pomenu) vse stori in poskerbi, kar mu tekne v njegovo srečo in vedno večí dušni blagor. — Da se pa tudi češenje ss. Cirila in Metoda bolj povzdigne in se njuno nebeško varstvo v vedno večí meri dosega, zapovedujejo sv. Oče, da naj se peti dan mal. serpana, kakor je bilo dolženo od Njihovega sprednika papeža Pija IX, njun praznik vsako leto ohajala z obredom „duplicis minoris“ z lastnim dnevnikom in lastno mašo. (Dajé na sl.)

Iz Furmaherjevih spisov.

5. Kratke molitve in zdihljeji o raznih priložnostih.

Že iz mnogih premišlevanj in pobožnosti, ktere smo do zdaj priobčili, se razvidi, da je bil ranjki g. Furmaher zares moč molitve. Občeval je tako rekoč vedno z Bogom. Povsod in pri vsih rečeh je Boga iskal in ga je tudi najdel, najdel z njim svoj dušni pokoj.

Ker ni vedel, kako bi z Bogom prav govoril, iskal je lepih in pripravnih molitev v sv. pismu, v cerkovnih očetih in pri drugih pobožnih pisateljih.

Tako si je iz sv. pisma prepisal sledeče molitve: 1. Molitev očaka Jakoba, 2. & 3. Dve molitvi Mojzesa; 4. Molitev Arona; 5. Molitev kralja Davida; 6. & 7. Dve molitvi kralja Salomona; 8. Molitev preroka Elija; 9. & 10. Dve molitvi preroka Daniela; 11. Molitev preroka Jona; 12. Molitev mladega Tobija; 13. Molitev Sare Ragelove hčere; 14. Molitev Juditino; 15. Molitev kralja Ecebija; 16. Molitev Nehemijove; 17. Molitev Onijevo.

Potem si je pobožni gospod spisal za vsaki dan v tednu posebno pripravo k sv. maši, ravno tako posebno zahvalo po sv. maši; vsaki dan tudi posebno molitve in premišljevanja pri obiskovanji sv. Reš. Telesa. Nadalje najdemo v njegovih spisih lepe molitve o Kristusovem trpljenji, o Jezusovem in Marijnem sercu, in to latinske, nemške in slovenske.

Tukaj naj slede še molitvice in kratki zdihljeji pri raznih priložnostih.

1. Kadar se zjutraj zbudiš:

Spal sem, terdo sem spal in sem vstal, ker me je Gospod sprejel (Ps. 3, 6.) — O Bog, moj Bog! s svitom vred čujem k tebi; moja duša žeja po tebi, kako gostokrat moje meso po tebi (Ps. 62, 2.) — Vstal bom in iskal njega, kterega ljubi moja duša (V. p. 3, 2.) — Gospod, bodi naša roka zjutraj in naše rešenje ob času nadloge! (Js. 33, 2.)

2. Kadar se preoblačiš.

Stori me o Gospod belega, in očisti moje serce; da v Jagnjetovi kervi očiščen, večno veselje dosežem!

3. Kadar se umivaš:

Operi me, o Gospod, čez dalje bolj od moje krivice, in očisti me od moje pregrehe; ker spoznam svojo hudobijo in moj greh je vedno pred menoj (Ps. 50, 4 & 5). Med nedolžnimi hočem svoje roke umivati (Ps. 26, 6). Kristus nas je ljubil in nas opral od naših grehov v svoji kervi (Skr. razd. 1, 5).

Ali pa tudi:

Daj, o Gospod! moč mojim rokam, da odperem vsak madež, ter čist na duši in na telesu tebi služim.

4. Kadar se češeš, lase ravnáš:

Spomni se, o človek, da si prah in v prah se boš spremenil. (Gen. 3, 19.) Ne prisegaj pri svoji glavi, ker ne moreš ne enega lasú belega ali črnega storiti. (Mat. 5, 36.) Ne bojte se; vaši lasje na glavi pa so vsi razštet. (Mark. 10, 30.) Nikomur zmed vas ne bo las poginil z glave: (Dj. apst. 27, 34.)

5. Kadar se oblačiš:

Obleci me, o Gospod, novega človeka, ki je vsvarjen po Bogu v pravičnosti in resnični svetosti (Efež. 4, 24). — Verzimo od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. (Rim. 13, 12.) Oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa in ne strezimo mesu v poželenji. (Ravno tam.) — Gospod me je oblekel v oblačilo zveličanja in me je ogernil z obleko pravičnosti. (Js. 61, 10.)

6. Preden pričneš jutranjo, ali kako drugo molitev:

Gospod! odpri moje ustnice in moje usta bodo tvojo hvalo oznanovale. (Ps. 1, 17. — Prepeval bom tvojo moč in se koj zjutraj razveseljeval tvoje milosti; ker si moj sprejemnik in moje pribežališe ob dnevu moje stiske. (Ps. 58, 17.)

7. Preden kaj premišljuješ, ali kaj pobožnega bereš:

Govôri, o Gospod, tvoj hlapec posluša. (I. Kralj. 3, 10.) Kako sladke so tvoje besede mojemu gerlu, bolj kot mёд mojim ustam! (Ps. 118, 103.) — Gospod, ti sam imaš besede večnega življenja. (Jan. 6, 69.)

8. Kadar se z blagoslovljeno vodo pokropiš:

Pokropi me, o Gospod, s hisopom in bom očiščen, Operi me in bom bolj bel, kakor sneg. (Ps. 50, 9.)

9. Kadar od doma greš:

Gospod! pot svojih postav mi pokaži, uči me tvoje postave; krivično pot odpravi od mene, in pelji me na stezo tvojih povelj, kar želim (Ps. 118.)

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Novo mesto, dné 27. marca. Čestokrati se je že omenjalo v poprejšnih letnikih „Zg. Danice“ o popravilih, ki so se tekom dvajset let veršili v tukajšni cerkvi čast. očetov frančiškanov. Krona ter verhunc tega popravljanja je sedaj postavljen. V 25. dan marca je bil slovesno blagoslovljen tabernakelj. Preden kaj več povém o tej redki slovesnosti, a še redkejšem kinču kake cerkve, naj omenim nekoliko iz zgodovine te cerkve.

Pervotna stavba, prezbitarij, je jako stara; skoraj gotovo že iz 14. stoletja. Imel je namreč na tem kraju Kostanjeviški samostan cerkvico, zidano v gotiškem slogu. Ko so se leta 1469 iz Bosne pregnani frančiškani naselili v Rudolfovo, podaril je čč. oo. redovnikom to cerkvico, posvečeno sv. Leonardu, Kostanjeviški opat Egidij, s tem, da naj opravljajo službo božjo meščanom, ki še niso imeli to dōbo lastne fare. Pozneje so k gotiškemu prezbitariju prizidali ladijo v enakem slogu z lesenim stropom. Leta 1664 je ogenj skoro do čistega pokončal mesto. O tem požaru je bil pogorel tudi frančiškanski samostan s cerkvijo, v kateri se je pokvarilo tudi mnogo starih spomenikov.

Za te dobe je živel v mestu blag mož, več v vseh strokah znanstva, Matija Kastelic, ki je bil kanonik v kapitelnju. S svojim imetjem je popravil kvaro, katero je cerkvi in samostanu vzročil požar. Kot izversten arhitekt je vodil tudi sam stavbo. Pravi okus pa je bil za te dobe še pokvarjen; k gotiškemu prezbitariju so prizidali ladijo v drugem slogu. V 18. stoletju se je z altarjem pokvaril ves krasno zidani prezbitarij. Tudi okna so bili zazidali, razun jednega. Sploh je bila cerkev zanemarjena.

Tako pokvarjeno stavbo so jeli polagoma popravljati pred kakimi dvajsetimi leti. Leta 1866 je stavbeni mojster G. B. Pascoli izdelal jako okusno lice (façade), ki je 21 metrov visoko. Tudi po cerkvi se je mnogo popravilo in olupšalo.

Nekaj let že so bili za samostan gledé dohodkov milejši časi. Radi tega je zamogel sedanji prečast. o. predstojnik izvršiti jako zaslužno delo ter dati krasnemu prezbitariju pervotno lice. Kako lepa stavba je, videlo se je še le, ko so bila rebra očiščena raznega beleža in 168 let stari oltar, porušen 20. julija l. leta.

Okna krasijo podobe na slikanem steklu. V srednjem oknu je podoba cerkvenega patrona, sv. Leonarda, predstavljajoč jako ginljiv prizor iz njegovega življenja; v stranskih altarji pa je videti podobe sv. Frančiška in sv. Antona; in pa sv. Klare in sv. Elizabete.

Delo je oskerbela firma Neuhauser v Innspruku na Tirolskem. Ker je delo jako lepo in solidno, in cena tudi ne pretirana, zamore se z lahko vestjo priporočati vsakemu, ki potrebuje jednakega dela, — če tudi nekateri inostranske manj čislajo. Menda le radi tega, ker so ravno inostranske.

Kamnosečka dela, ko je samostanski predstojnik dobro pretehtal načrt, je prevzel Ljubljanski kamenosek g. Feliks Toman.

Delo je toliko napredovalo, da so zamogli milostivi knezoškof dr. J. Misija o svojem kanoniškem obiskovanju po Dolenjskem posvetiti (konsekrirati) oltar (menso) 4. dan meseca sept. lanskega leta. Vže takrat človek ni védel, bi se li čudil krasnemu, lepo pisnemu marmeljnu, ali pa lepemu čistemu, čisto natančno zveršenemu delu.

Ko pa je bil oltar, ki meri 5m. 45cm., res odgernjen našim očem, moram terditi, da je kar očaral nam oči. Nismo se nadejali toliko doveršenega dela, če tudi smo pričakovali kaj jako lepega. Čestokrat se kakov oltar vidi v načrtu jako lep, v resnici pa ni takov. Tu pa je ravno nasprotno. Izdelano je vse jako natančno do najmanjše kamenene rezbarije. Ne hote se vsiljuje gledalcu misel, da ima pred očmi jako lepo razraščeno cvetlico; — tako primerno se vzdiguje jeden del iz drugega. — Jako omikani ljudje, hodeč gledat delavce, popraševali so radovedno, od kod so? Zvedevši pa, da so domačini iz Ljubljane, čudili so se, češ, kedo bi si bil pred nekaj leti še nadejal, da dobimo tako spretnega mojstra tudi v tej stroki. — Kedor bi menil, da pretiramo stvar, ima priliko prepričati se z lastnimi očmi. Meni seveda se najbolj čudno zdi, da je tudi vže priprost narod dobil nekakov okus za pravo cerkveno lepoto; poprej mu je rada vgajala le pisana šara. Tudi priprosti ljudje ne morejo prehvaliti krasnega kinča. „Ko bi tudi hotel opisati lepo delo, godilo bi se mi, kakor onim Indijanom, ki so bili pri slovesnosti povodom 700letnice sv. Frančiška. Prišedši domov pripovedovali so svojim bratom in znancom:

„Bilo je lepo, bilo je lepo!“ — tako nekako je označil mil. g. prošt v napitnici to krasno delo.

Če bomo potrebovali umetna dela za hiše božje, ni treba več iskati umetnikov po inozemstvu. Imamo domačih umetnikov — kamnosekov g. F. Toman, ki umé terdemu kamenu viliti podobo lepe cvetlice. Zatoraj bodi gorko priporočen onim, ki potrebujejo jednakihi umetnikov.

Slikarijo na opresni zid in za oltar je zveršil tudi domači umetnik g. Ogrin z Verhnike. Ornamentika po oboku je posneta deloma po oni v votivni cerkvi na Dunaji.

Vže slike v medalijonih po oboku, predstavljajoč predpodebe Kristusove v stari zavezi, kazale so nam dobro izurjenega akademičnega slikarja, ki ume podobi viliti dušna čutila. Še bolj pa so nas iznenadile slike sv. Jožefa, sv. Alojzija, sv. Bonaventura in sv. Ljudevita škofa iz reda sv. Frančiška, ki na zlato podlago slikane dajo oltarju še le pravo živost. Upati je, da bode jednako mojstersko do spomladi doveršil slikarije tudi po stranskih stenah, za katere je bilo lansko leto vže prepozno. Kakove bodo, hočemo poročati kot dodatek o svojem času. — Kakor nam svedočijo te slike, posvetil se je naš umetnik strogo cerkveni slikariji.

Jednako so pokazala že tudi druga dela, ki jih je zveršil ta umetnik. Tu pa si bode postavil stalen spominek. Vsak, ki bode videl to delo, bode ga gotovo sam tudi izbral za jednaka dela, ko jih bode potreboval.

Pač smemo biti ponosni, da imamo vže tako izverstatno domače umetnike! Pač ni treba več jednakihi del naročevati iz inozemstva!

Kakor je bilo vže omenjeno, blagoslovil je v praznik oznanjenja Device Marije milgap. prošt. P. Urh tabernakelj in oltarne slike. V ta namen je bilo ob 10 duhovno opravilo v tukajšnji cerkvi, mesto v farni kapiteljki. Č. g. dr. J. Marinko je imel slovesnosti primeren govor; potem je sledila pontifikalna sv. maša, med katero so tukajšnji pevci — dijaki — pod vodstvom samostanskega predstojnika in pevovodja peli v cerkvenem duhu. Videti pred seboj krasni oltar, in ališati lepo cerkveno petje, prišla je navzočemu ne hoté med službo božjo misel, češ, kakor ima izversten okus za cerkveno petje, jednako tudi za cerkveni kinč.

Naj k sklepu še omenim, da se je za blage dobrotnike, ki so k temu v nepričakovani meri pripomogli, brala že marsikatera sveta maša in se bode še, da bi jim Bog stotero povernil na duši in na telesu, kar so dobrega storili za hišo Božjo. —f.—

Iz Sarajeva, 28. sušca. (Poterdilo. Zbirke za zvonove in za druge naprave nadstolnične. Šole. Spodraščaj duhovnov.) Še le sedaj poterujem, da sem prejel denarje poslani mi za razne namene (za stolnico v Sarajevu 13 gld., za cerkve v Bosni 2 gld. 40 kr., za bosanski misijon 5 gld. 45 kr., za naše zavode 15 gld. za „Srce“ 8 gld. z listom od 5. sušca.)

Silno nas veseli, da se je že toliko nabralo za naše zvonove. Naj bi zgled verlih Slovencev zbudil Hervate, pri katerih ukjub odborov in sej in govorov nabirke za veliki oltar nič prav ne napredujejo. Želimo, da bi 4 zvonove imeli, in ko bi mogoče bilo še mertvaško zvončce. Cerkev bo do jeseni pod streho, tudi zvonika bodesta gotova. Radi poznejšega notranjega olepšavanja in ko se bo mogel „kor“ dodelati, bi želeli, da bi se zvonovi še letos na jesen obesiti mogli.

Počasi nabiramo denar za nadbiskupov prestol, za kanonikov in druge klopi, pa za zmalanje cerkve. Gledé oken smo dosta srečni. V presbiteriji ima biti 5 velikih malanih, po 800 gld., in vseh pet je že oddanih; v ladiji bodo na vsaki strani po 4 okna, po 250 gld., od katerih so tri že zagotovljene. Toraj še pet stranskih oken in pa „zvezda“ na pročelju cerkve (500 gld.) čaka na dobrotnika. Za orglje so nabirke nekako prejenjale. Najbolj so se zanje zanimali vojniški krogovi, a odkar je Presvetli zabranil, da se v naši cerkvi ne smé maševati za nekega samemorca (ki je bil sin generala Ch.), se je vse popustilo. Prižnica in 1 stranski oltar na čast sv. Cirila in Metoda nam se je obetal za gotovo; a drugi stranski Immaculatae morala bo Bosna dati. Za mašno obleko, sv. posodbe, svečnike pa mora Bog preskerbeti.

Sestre iz društva Božje ljubezni marljivo delajo. Blizo 200 otrok hodi k njim v šolo. Okoli 30 otrok povse zastonj vzgajajo v svojem zavodu; drugim dajejo o poldne hrano in po šoli kruha. Vlni smo počeli pripravi tečaj za učiteljice, da si izvježbamo dobre sestre za naše bosanske šole in pa da tukajšnjim šolaricam damo priliko za daljno naobrazbo. Tudi v Tuzli imajo žensko, v Breškah pa žensko in moško šolo (nad 100 Bošnjakov je v 1. in 2. razredu). Dayno iščem kateheta za naš zavod, pa ga dobiti ne morem. Upam, da bodo milostni škof ljubljanski zadnje moje prošnje uelišali. Posla imamo silno mnogo, a premalo nas je duhovnov.

Tudi sestre miloserdnice iz Zagreba lepo delajo in nam mnogo koristijo. Sedaj se bodo v Berčki naselile, da tudi tam katoliško šolo vstanové.

Domačih svetovnih duhovnov še ne bo tako kmalo. Pervi so še le v 4. gimn. razredu v Travniku. Deško semenišče v Travniku bo letos dodelano. A bogoslovsko semenišče? Na skoro bo treba, da se zida — a zemljišče, denar ... od kod?

Serčna zahvala za ves trud in Vaše dobrote! Bosno in naše zavode Vam še za naprej prav toplo priporočam. Terkajte z molitvijo pri Bogu, da vsem zasije solnce edino-prave vere rimokatoliške. Pozdravljam Vas.
V Sarajevu, 28. sušca 1886. Dr. Ant. Jeglič.

Kaj je ljudstvo brez vere?

To kaže to-le iz poslednjih dni: Blagajnik mestne davkarije v Terstu, ki je iznevil 70.000 gld. — C. k. kancelist v Gorici, ki ga premsajo za 2.900 gld., ki so iz pisarno zginili, ko je bil on kancelist. — Dva tolovaja, ki sta v nedeljo-večer v Latermanišču zaklala paznika, ki je bil v službi pri c. kr. vojnem založišču. — Šolske knjižnice, ki so boje polne kužljivosti zoper naravo in omiko in tudi zoper Avstrijo, ktere je zato naučni minister po vsi pravici in dolžnosti ukazal trebiti, — pa tudi nekteri „subjekti“ in „predikati“, ki se temu potrebnemu opraviu ustavljajo!

Gospod, pri nas ostani!

Ko nas satan zalezuje
In grešiti napeljuje,
Gospod, o Ti nas brani!
Roka pelje naj nas Tvoja
Zmagovalno proč iz boja —
Gospod, pri nas ostani!

Ko nas svet hudobni skuša,
In v nevarnosti je duša,
Da greh jo kje ne rani;
Ti v pomoč Gospod nam bodi,
Milost Tvoja naj nas vodi, —
Gospod, pri nas ostani!

Kedar hudo poželenje
Nam greniti če življenje,
Nam stoj Gospod na strani!
Da bo čista naša duša,
In zla grehov ne okuša —
Gospod, pri nas ostani!

Grehe naše in razvade,
Upe prazne, prazne nade,
Gospod nam ti odstrani!
Ko obdā nas grehov tmina,
Ti pomoč si nam edina —
Gospod, pri nas ostani!

Ko vse zlo nas če zadeti,
Milost Tvoja naj nam sveti —
Gospod, Ti nas ohrani!
V sili vsaki in nezgodi
Tvoja roka naj nas vodi —
Gospod, pri nas ostani!

Ko povelje se naznanja:
„Daj počev za svoje djanja!“
Ob uri nam neznani;
Zadnja ura ko nam bije,
Pót mertvaški nas oblije, —
Gospod, pri nas ostani!

Milostljiv Gospod nam bodi,
Sin ko Tvoj vse ljudstva sodi, —
Da smo na desni strani. —
Da srečni bomo vekomaj,
Da srečno pridemo vsi v raj —
Gospod, pri nas ostani!

I. Z.

Iz Kaire. Listič za srednje-afrikanški misijon, z imenom „Nigrizia“, v Veroni, piše: Prevzvišeni nadvojvoda Ōton, vnuk avstrijskega cesarja, ki popotuje po Jutrovem, je šel tudi skozi Kairo, in 7. sušca je bil pri sv. maši v cerkvi naše naprave za srednje-afrikanški misijon. Peli so naši zamurci. Naslednji dan, v obletnico smerti nadvojvoda Franc-Karola, očeta sedanjega cesarja, in starega očeta njegovega, je zopet prišel k črni maši, ki jo je najel za imenovanega ranjcega. Zamurci so tudi ta dan za černo mašo verlo peli.

Oba dni je bil mladi nadvojvoda v resnici potožno pri sv. opraviu in skazoval se je pravega dediča požnostni Avstrijske hiše.

Angleško. Kako se godi na Angleškem, kaže med drugim tabor delavski, ki so ga bili pred nekimi tedni napravili v Hydeparku pri Londonu v najhujšem mrazu. Do 50.000 ljudi se je bilo zbralo. Dvé diviziji policajev je čakalo v bližjavi, da pritisnejo, ako bi bilo treba, in minister za notranjstvo je čakal v kočiji, da bode v potrebi dajal povelja. Trije socijalisti so imeli govore, ki so bili osnovani precej po znanem kopitu. Vsa množica je gromovito ploskala. Naredili so sklep do vlade, da naj kar precej prične javne dela, da delo dobí 300.000 brezdelnih v Londonu in 5 milijonov praznovalec po deželi. „Nič milošnje, ampak delo hočemo!“ tako so klicali.

Proti pol-šestém so kolovodji hotli zopet na drugi kraj se podati, da bi tam nadaljevali; kar nepredvidoma pridirja policijska četa na konjih razganjat ljudstvo. Mnogo oseb je bilo pri tem na tla poteptanih in znatno poškodovanih. Množice, s tem razdražene, začno kamenje metati na okna, štacune in hiše. Nevarnost je bila velika; pomnožena policija je poslednjič ljudi razperšila.

Angliji se pač utepa, ki je že od davno vsakteri sodergi in hudodelnikom dajala pribežališe in torej potuho.

Čudni so Angleži! Sredi te silne réve in nadloge po Angleškem so pa ravno tisto nedeljo, ko se je v Londonu to godilo, imeli v Altkaru pri Liverpool-u neumno pasjo ježo, djal bi, ukljub gospodujoči lakoti in pomanjkanju. Pišejo namreč, da prva tekavska para (z imenom „Miss Glendyne“) je dobila premijo 10.000 mark, druga 4.000, in dve po 1.000 mark!

Svétu se vedno meša in v svojo lastno nesrečo kljubuje previdnosti Božji. Po družih krajih ob času, ko hujave žugajo, na postne petke, sobote napravljajo plese, da drugi dan še k temu sv. mašo zaspé in dvakrat prederzno delajo zoper zapovedi sv. Cerkve.

Kako se zaničevalcem cerkvene zapovedi utepa, imamo dokaj zgledov. V St. Osvaldu na južnem Bavarskem je neki mož bil precej ponosen na svojo nejevero, in rekel je, če je Bog ali satan, naj mu dasta to občutiti; kupi si v kerčmi klobaso in odide proti domu. Po poti pa je zgubil ta zaloglej; verne se nazaj in zopet kupi enako popotnino. Ko pa jo je potem jél jesti, mu je kosec od nje v gerlu obtičal in zasramovalec se je zadavil. Groza te dogodbe se je še pomnožila s tem, da je mertvi bogoskrunc pri pokopovanju padel z nosilnic in iz mertvaške rake. (Freb. Kirchbl. 1873.)

Iz Palestine in Sirije. Znani misijonar Tirolec J. Gatt iz Svete zemlje v „Vaterldu.“ naznanjuje masiktere zadeve, kterih znamenitiše naj tu posnamemo. Za starinsko-slavno mesto Balbek v Siriji je gerško-katoliški patrijarh posvetil novega škofa msc. Gerazima Maakad-a. Tudi v Banijas-u v Galileji, ob velikem Hermon-u, je vstanovil novega škofa; ta kraj je starodavna Cesa-reja Filipova, v evangeliju zelo imeniten kraj; imenovalo se je mesto tudi Paneas (po maliku Pan-u), od tod sa-

danje ime „Banias.“ Novi katoliški škof se imenuje Butros (Petrus) Džaridži in stanuje v Rašaji.

V Bejrutu so napravili plinovo svetlavo in govori se celo o železnici, najberže od onod v Damask itd. V tem mestu je veliko katoliških naprav, od tudi tolik napredek; po drugih mestih in krajih je toliko bolj mrtvo (letargija), kolikor manj kristjanov, celo v Damasku in Jeruzalemu. Bejrut ima namreč tri katoliške nadškofe in tri univerze, jezuitsko tiskarno itd. — V Sajdi (Sidon v Feniciji) je požar pokončal vso notranjo cerkveno opravo marcinitovske (katoliške) cerkve, — zgorel je tudi leseni tabernakelj; toda kelih s posvečenimi Hostijami je ostal nepoškodovan. — Melhitiški (katoliški) škof v Sajdi je l. 1886 obhajal svoj škofovski jubilej.

V Jeruzalemu bila je prvo adventno nedeljo 1885 posvečena nova farna cerkev najsv. Odrašenika pri č. Františkanih. Ta je druga v Jeruzalemu posvečena cerkev (ne samo blagoslovljena, kakor je navadno po misijonih zaradi nevarnosti oskrunjenja), in je tudi ena naj lepših na Jutrovem. — Gerki v unih krajih so vedno prederzni in iščejo si svetiš v last spraviti; v začetku letošnjega leta so se polastili na Oljaki gori kraja „Bori Galilej“ in so ga obdali z obzidjem, če tudi so Latinci in Armenci oporekali in zdaj pravda teče. To je kraj, kjer se je bil Gospod apostelnom prikazal po vstajenji „in Galilea.“ — V Betlehemu je bilo pred nekimi leti odpadlo nekaj katoličanov v prepiru oziroma na pokopališe; sedaj so se povernili v sveto Cerkev, morali pa so se cerkveni (očitni) pokori podvreči.

Ob Gazi, blizo Jaffe, je v začetku sušca eden angleških parnikov pri naj lepšem vremenu o večernem mraku na breg terčil. Vlada (turška), ki je imela žito na parobrodu, ima škodo za 6.000 turških zlatov. Turki nočejo blaga zavarovati zoper škodo, to je pri njih „haram“, greh, češ, da se sega v previdnost božjo; ljudi in deželo v pogin pustiti, to pa, kakor se zdi, ni „haram“!

Na Jutrovem treba bi bilo nekaj čverstega dežja, potem bi se smela pričakovati dobra letina. Zima letos je bila nenavadno mehka. Setve in zidanja biš zima tukaj nič ne preterga; sicer druge opravila pa zastajajo, kakor drugod.

Vlada to dobo dopušča konje za bakšič si dajati in ima jih že lepo število v Palestini in Siriji.

V Armeniji se prav pogosto godijo spreobrnjenja, dasiravno latinski misijonarji ondi imajo marsikaj terpeti od turških vladnj, kakor je znati. Katoliški Armeni so nedavno tudi v Egiptu vstanovili novo škofijstvo in so škofa tje poslali. To velja tudi o katoliških grekih.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Mladeneč, da bi bil obvarovan neke zadrege. — Obupljiv človek za poboljšanje in pomoč. — V nogah zelo bolna žena se prav posebno priproča Naši lj. G., sv. Antonu Pad. in sv. Valentinu, da bi še ozdravela, če je Božja volja. — Sestro, ki veliko terpi od kerčev, priproča brat. — Oseba, ki že več mesev na nogi prehudo terganje terpi in zdaj že več hoditi ne more

ter bode morala službo popustiti, ako se ji ne zboljša ker tudi nobene zdravila ne pomagajo, se prav živo priproča vsem bratovskim udom v molitev, da bi na prošnje N. lj. G., sv. Jožefa, sv. Antona, sv. Deodata in duš v vicah ljubi Bog ji podelil zdravje. Ako bo uslišana, se hoče očitno zahvaliti za to veliko milost.

Zahvale.

Moja soproga ozdravela je od težke nevne bolezni na priprošnje N. lj. G. presv. Serca, sv. Ane in sv. Antona Padov. Po obljubi zahvaljujem se tu očitno in objavljam to vsem prijateljem in bralcem „Zg. Dan.“ A. S.

Koledar za prihodnji teden:

12. mal. serpana. S. Zenon. — 13. S. Hermenegild. — 14. S. Justin. — 15. S. Anastazija. — 16. Matere Božje 7 žalosti. — 17. S. Rudolf. — 18. Cvetna nedelja. S. Apolonij.

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: S Šent-Jurja pod Kumom 20 gld. 50 kr. — Hermina grofinja Auerpergova 6 gld. — Z Vač 12 gld. 25 kr. — Od Bele cerkve 37 gld. 40 kr. — S Tople Rebri 5 gld. 60 kr. — Iz Slavine po č. g. Jak. Strupi-ju 50 gld. — Iz Leš 5 gld. — Iz Brusnic 13 gld. — Iz Šent-Jurja pri Šmariji 28 gld. 50 kr. — Po č. gg. Uršulinaricah 13 gld. 41 kr. — Z Berda 13 gld. 38 kr. — S Kamne gorice 26 gld. 40 kr. — Z Verhpolja pri Moravčah 17 gld. — S Čateža pri Savi 15 gld. — Od Bele cerkve zopet 4 gld. 36 kr. — Z Ljubnega 10 gld. — Iz Kočevja po č. g. J. Smrekar-ju 47 gld. — Č. g. župnik Jož. Jereb 1 gld.

Za zvonove v Sarajevem: J. in M. Šimunović v Vinici 10 gld. (oddala v kn. škofijski pisarni). — Neim. 1 gld. — Iz Brusnice 7 gld. — Od sv. Jošta pri Polhovem gr. po č. g. župn. Ant. Hočevarji 4 gld.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. kapl. Val. Alijančič 2 gld. — Neimenovane dobrotnice 2 gld. — Č. g. župnik Jož. Jereb 3 gld. — Neka dobrotnica po preč. g. m. župniku J. Rozmanu 5 gld. — J. Z. R. 10 gld. — M. Š. 3 gld. — Čast. g. župnik Ant. Hočevar 2 gld. — Mr. M. P. 10 gld. — Polona Galjot 2 gld. — Neimenovan 2 kupona, t. j. 4 gld. 20 kr.

Za sv. Detinstvo: Iz Šmartina pri Kr. po č. g. V. Alijančiču 5 gld. — Mr. M. P. 10 gld. — Polona Galjot 10 gld. — Č. g. župnik Jož. Jereb 1 gld.

Za sv. Očeta: Mr. M. P. 10 gld. — Polona Galjot 5 gld. — Neimenovan 2 kupona, t. j. 4 gld. 20 kr. — Od sv. Jošta pri Polh. gr. po č. g. župn. A. Hočevarji 4 gld.

Za cerkev sv. Martina na Zilski Bistrici: L. R. 1 gld. — Mr. M. P. 10 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Polona Galjot 5 gld.

Za Marijanišče: Polona Galjot 10 gld.

Za olje pri altari N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca: Ana Š. 30 kr.

Za afrikanski misijon: Dobrotnica po preč. g. m. župn. J. Rozmanu 5 gld.

Za Ameriko: Dobrotnica po preč. g. m. župn. J. Rozmanu 5 gld.

Za oo. Trapiste v Bosni: L. R. 1 gld.

Za hišo kat. družbe rokodelskih pomočnikov: Mr. M. P. 10 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Mr. M. P. 10 gld.

Za razširjanje sv. vere: Mr. M. P. 10 gld.

Za Pariško bratovščino za duše v vicah: Mr. M. P. 10 gld.

Za misijon v Bulgariji: Mr. M. P. 10 gld.

Za misijon v Bosni: Mr. M. P. 10 gld.